

1. Az érdekképviseltek (lobbizók) tevékenységét szabályozó strukturáltabb keret szükségessége

A Társaság a Szabadságjogokért üdvözli a lehetőséget, hogy részt vehet az európai átláthatósági kezdeményezésre vonatkozó konzultációban. A TASZ egyik fontos célja a kormányzati és önkormányzati döntéshozatali eljárások, valamint a gazdasági és politikai szféra közti kapcsolat átláthatóságának növelése. Ezen okból nagyon fontosnak tartjuk a részvételt a konzultációban.

Egyetért azzal, hogy a lobbizás átláthatóbbá tétele érdekében további intézkedésekre van szükség?

A TASZ egyetért abban, hogy lépéseket kell tenni a lobbizás nagyobb fokú átláthatósága érdekében. A lobbizás demokratikus berendezkedésünk egyre fontosabbá váló része, ezért átgondolt lépésekre van szükség ahhoz, hogy a lobbizás átláthatóbbá váljon, valamint annak megelőzése érdekében, hogy a lobbizás a korrupció és a csalás eszköze legyen.

A TASZ meg van győződve róla, hogy a lobbizásnak európai és nemzeti szinten is átláthatóbbá kell válnia, ez alapvető érdeke az európai állampolgároknak és adófizetőknek. Nyilvánossá kell tenni, hogy a választott és kinevezett vezetők miként hozzák meg döntéseiket, például, hogy mely érdekek befolyásolják őket, mely információforrásokat használnak fel a döntéshozatal során.

Egyetért azzal, hogy az EU-intézményekkel való konzultációkról automatikus értesítést kérő lobbistákat nyilvántartásba vegyék és információszolgáltatásra kérjék, többek között célkitűzéseik, pénzügyi helyzetük és az általuk képviselt érdekek megadására? Ön szerint nyilvánossá kell-e tenni ezeket az információkat a szélesebb közönség számára is? Véleménye szerint kinek kellene gondoznia a nyilvántartást?

A lobbizásról szóló 2006. évi XLIX. törvény szeptember elsején lépett hatályba Magyarországon. Meg vagyunk győződve arról, hogy a magyar lobbitorvényben rögzített megoldások alkalmas eszközök lehetnek az átláthatóság érdekében és a korrupció ellen folytatott harcban. Jelen véleményünk a lobbitorvény nyilvános vitáján alapul.

A TASZ meggyőződése szerint csak kötelező szabályokkal érhető el a kívánt eredmény, a minél nagyobb átláthatóság. Az automatikus értesítési rendszert nem tartjuk igazán ösztönző megoldásnak, mert ma a lobbisták értesítés nélkül is könnyen hozzájuthatnak az információkhoz. Ugyanakkor a lobbisták által képviselt szervezeteknek gyakran kiemelt érdeke, hogy ne közöljék a valójában mögöttük álló személyek kilétét és igazi célját.

Úgy gondoljuk, hogy a minimális átláthatósághoz nélkülözhetetlen egy nyilvános és ingyenesen hozzáférhető nyilvántartás, amely tartalmazza a lobbista által képviselt szervezet mögött állók kilétét, ezen szervezetek és a személyek érdekeit és a szervezet anyagi hátterét. Annak érdekében, hogy az átláthatóság megfelelő szintjét valósítsuk meg, mind a lobbisták, mind a köztisztviselők részére jelentéstételi kötelezettség

előírására van szükség. Ez a rendszer lehetővé tenné a jelentések ellenőrzését a két fél jelentéseinek összevetésével.

Azt javasoljuk, hogy minden lobbista, a for-profit és a non-profit alapon működők egyaránt, azonos szabályok szerint legyenek kötelesek jelentést tenni és a nyilvántartásba vételi kötelezettségre is azonos szabályok vonatkozzanak. Javaslatunk szerint a lobbistáknak azonos jogokkal kell rendelkezniük a konzultációval kapcsolatos információkhoz való hozzáférés terén, a nyilvános döntéshozatali eljárásban való részvétel során, valamint a köztisztviselőkkel való találkozás során. (A TASZ határozottan ellene van a magyar lobbitorvény azon megoldásának, amely súlyosan diszkriminálja a non-profit szervezeteket.)

A TASZ azt javasolja, hogy azok a szervezetek vagy személyek, amelyek egy bizonyos küszöb felett fordítanak pénzt vagy időt a lobbitevékenységre részletesebb jelentést legyenek kötelesek negyedévente tenni a pénzügyi helyzetükről és a támogatóikról. Azok pedig, akik a fenti, meghatározott határ alatt maradnak egy egyszerűsített jelentés tételére legyenek kötelesek. Ilyen módon a kisebb szervezetek és egyének a bonyolult nyilvántartás terhe nélkül lobbizhatnának az érdekeikért, de a nyilvántartás teljes lenne, ami megnehezíti a csalást és a korrupciót. A TASZ azt javasolja, hogy negyedévente frissüljön az adatbázis, így naprakész lehet, és ezáltal csökkenheti a csalás és korrupció veszélyét, megnehezítve a valóban felhasznált pénz és idő eltitkolását.

Egyetért azzal, hogy a meglévő etikai kódexeket egységes minimumkövetelmények megfogalmazásával kell megszilárdítani? Véleménye szerint kinek a feladata az etikai kódex megfogalmazása?

A TASZ véleménye szerint a Bizottságnak, a lobbistákkal való konzultáció után, kellene létrehozni egy új, egységesített kódexet, amely a közös minimumkövetelményeket tartalmazza. Azt javasoljuk, hogy ezek a követelmények kötelezőek legyenek minden lobbista szervezet és személy számára. Annak érdekében, hogy a lobbitevékenység ne váljon a csalás, a korrupció és a félrevezetés eszközévé kötelező standardokra és egy független felügyeleti szervezet létrehozására van szükség, amely szankciókat is alkalmazhat.

Egyetért azzal, hogy új, átfogó külső felügyeleti szerv létrehozására van szükség, amely ellenőrzi az előírások betartását, és szükség van-e Ön szerint szankcionálásra a kódex megsértése esetén?

A TASZ egyetért azzal, hogy egy új, független felügyeleti szerv létrehozására szükség van, amely ellenőrzi az előírások betartását és szankcionálja a kódex megsértését. Ennek a szervezetnek kellene kezelnie a nyilvántartást is véleményünk szerint. A szervezetnek olyan személyekből kellene állnia, akik függetlenek a közigazgatástól és az egyéb érdekcsoportoktól, de rendkívül alapos tudással rendelkeznek az Unió munkájáról, például visszavonult bírók, az egyetemi tanárok, az uniós vagy nemzeti felügyeleti szervek korábbi tagjai (ombudsmanok például).

A TASZ azzal is egyetért, hogy a független szervezet mind adminisztratív, mind pénzügyi szankciókat alkalmazzon azokkal a lobbistákkal szemben, akik megsértik a kódexet. A pénzügyi szankciók alkalmazása során a lobbista profit orientáltsága szerint lehetne differenciálni. Ha a profit orientált lobbitevékenységet folytató személy, vagy az, akit képvisel, törvénytelen eszközöket használ, akkor a jogtalan előnyöktől őt meg kellene fosztani, és ezzel egyidejűleg a törvénytelen magatartást is szankcionálni kell. Ha nem profitra irányul a lobbitevékenység, akkor a törvénytelen eszközöket kell szankcionálni, mivel a lobbistának vagy az általa képviselt személynek nincs pénzügyi előnye a tevékenységből.